

Verspild talent

De prestatiekloof in het SO
tussen allochtone en
andere leerlingen volgens
het PISA-onderzoek 2009

1 WAT?

- Internationaal vergelijkend onderzoek bij 15-jarigen
- Schoolse vaardigheden op het vlak van wiskunde, wetenschappen en lezen
- Opdrachtgever: Koning Boudewijfsstichting
- Onderzoekers: ULB

2 Algemene resultaten:

- **Leesvaardigheid:**

- gemiddelde score = 506 (op 600), of de 8ste plaats van de OESO-landen

- hoog aantal “toppresteerders”, maar toch ook 13,4% die het minimale niveau niet halen

- **Wiskunde:**

- gemiddelde score = 537, of de 7de plaats in de wereld

- hoog aantal “toppresteerders”, maar 13,5% dat voorlaagste niveau niet haalt

Algemene resultaten:

- **Wetenschappen:**

- gemiddelde score = 526, 7de plaats

- **Andere vaststellingen:**

- Niettegenstaande de vaststelling dat arme kinderen niet minder intelligent zijn dan rijke is er toch een verschil in leerprestaties die verklaart wordt door de socio-economische status.

- In landen met een vroegtijdige studiekeuze (cf. België) zijn de sociale verschillen groter.

Andere vaststellingen (vervolg):

- Het bestaan van verschillende studierichtingen (incl. onderscheid ASO, BSO, TSO,...) verhoogt de gemiddelde prestaties van de leerlingen NIET.
- Beste prestaties in onderwijssystemen die het “*model van geïndividualiseerde integratie*” hanteren:
 - > *niet al te vroeg kiezen*
 - > *blijven maar zelden zitten*
 - > *weinig scheiding tussen scholen en klasgroepen volgens competentieniveau*

3 Prestaties allochtone (ALL) versus autochtone leerlingen (AUL)

POSITIEVE VASTSTELLINGEN

- In vergelijking met voorgaande edities is de kloof wat kleiner geworden.
- Gemiddeldes voor allochtone leerlingen (ALL) liggen in beide gemeenschappen steeds verder af van de kritische drempels.
- Kleiner aandeel ALL dat minimaal niveau niet haalt (uitg. in BSO/TSO, vnl. in Wallonië)
- Verbetering schoolse vaardigheden ALL

3 Prestaties allochtone versus autochtone leerlingen

NOG WERK AAN DE WINKEL:

- Nog steeds een groot verschil in de resultaten van leerlingen met een migratieachtergrond en zonder migratieachtergrond.
- Belangrijkste factor: **Sociaal-economische thuissituatie (SES)**
- Onderwijstaal = **Thuistaal** → betere resultaten
- **Oververtegenwoordiging in BSO/TSO van ALL** (cf. ASO-IIn. scores steeds beter)
- Onderwijsniveau van de ouders verklaart voor een groot deel het verschil tussen AUL en ALL van de 2de generatie v.w.b. **LEESVAARDIGHEID**.

3 Prestaties allochtone versus autochtone leerlingen

NOG WERK AAN DE WINKEL (vervolg):

- Voor WISKUNDE zijn de verschillen tussen ALL en AUL grotendeels te verklaren door de **SES** van de leerling, de **thuis taal** en de **schooloriëntatie** (ASO/TSO/BSO/KSO).

4 Impact vroegtijdige schooloriëntatie en segregatie in het onderwijs

- Economische segregatie + etnische segregatie (= wegtrekken AUL uit bepaalde scholen in bepaalde wijken/regio's)
- ALL gaan wel naar scholen met veel GOK-ondersteuning, maar waar moeilijker “bekwame” leerkrachten gevonden worden en er een groter leerkrachtenverloop is (→ *moeilijkheden op vlak van continuïteit en dynamiek*).
- Eerder verschillen tussen scholen dan tussen leerlingen binnen een school qua leerprestaties in ons systeem.
- Homogeen publiek op vlak van schoolprestaties in de scholen.
- ALL ‘kiezen’ meer voor TSO/BSO richtingen (samenhangend met sociale achtergrond van het gezin)

4 Impact vroegtijdige schooloriëntatie en segregatie in het onderwijs

- In België moet men reeds vroeg kiezen voor ASO/TSO/...
 - watervalstelsel en zittenblijven is courant aanwezig.
- Dit model levert slechtere resultaten van de leerlingen in PISA-onderzoek op, bijgevolg ook deze kloof tussen AUL en ALL.
- Samenstelling van het leerlingenbestand van een school correleert (probabilistisch) met prestatieniveau.
- ! Socio-economische samenstelling van de school is belangrijker dan het socio-economisch profiel van de individuele leerling om de scores van bv. leesvaardigheid te voorspellen.

5 Andere aandachtspunten:

- Werken aan een grotere sociale mix in de scholen:
 - ter bevordering van burgerschap
 - om te komen tot een grotere gelijkheid van kansen voor kinderen uit alle sociale klassen
- Daarnaast blijven werken aan :
 - pedagogische methodes
 - mentaliteit van de actoren (ook ouders!)
 - investeren in menselijk kapitaal en middelen